

ISUSOV KRIŽ JE ODGOVOR NA LJUDSKE PATNJE

Cilj kateheze:

U Isusovoj predaju, u smrti na križu, prepoznati Božji odgovor na ljudsku patnju. Ta je patnja posljedica čovjekova grijeha i grijeha ljudske slobode zbog mogućnosti izbora između dobra i zla. Bol je, kao i sama sloboda, misterij bez kraja pred kojim se čovjek nastavlja pitati, a ne doznaje odgovor. Cilj ove teme je prepoznati taj misterij i vidjeti koje je odgovarajuće stajalište prema njemu.

Sinteza:

1. Patnja je univerzalna stvarnost koju ni jedan čovjek ni sustav ne može eliminirati.
2. Tema boli oduvijek je bila misterij za ljudsko biće.
3. Bol, kad se jednom prihvati, surađuje u ostvarenju i punini čovjeka.
4. Isusov križ Božji je odgovor na ljudske patnje.
5. Smisao Isusove smrti.
6. Križ je izvor života.

Tekst:

1. Patnja je univerzalna stvarnost koju ni jedan čovjek ni sustav ne može eliminirati

Svi patimo: to je univerzalna stvarnost. Otkad smo se rodili, ne možemo izbjeći bol. Najznačajnija je činjenica da prvo što učinimo nakon rođenja je plakanje. U molitvi Zdravo Marijo molimo: „K tebi uzdišemo tugujući i plačući u ovoj suznoj dolini.“

U svim razdobljima našega života potvrđujemo ovu istinu i sve ju više osjećamo kako rastemo. Čovjek, što je više svjestan događaja oko sebe, pati više.

Neprestano se vodi borba između prestanka patnje i prihvatanja bolnih situacija koje nas neprestano pogađaju. Ljudsko biće želi otkloniti fizičku, psihičku i moralnu patnju. Znanstvena istraživanja, na primjer na području medicine, napreduju u borbi protiv boli, ali ju ne mogu uništiti. Borba protiv patnje je zakonita i potrebna, ali ne može biti konačni cilj jer donosi frustraciju kad se ne može uništiti ono što na puno načina postoji u svakoj osobi i u društvu.

Bol stavlja čovjeka pred njegovu slabost. Ljudski napredak, na svim područjima, ne uspijeva ju eliminirati. Ne možemo postići kontrolu da uništimo patnju. Ona ne poštuje ni jednu dobnu situaciju. Dobivamo vijesti o prirodnim katastrofama, iznenadnoj smrti, neizlječivim bolestima. Poznajemo djecu i mlade koje u ranoj dobi iznenade bolne situacije koje ne možemo objasniti ni razumjeti, što uništava brojne planove.

To nas dovodi do pitanja: Donosi li bol uništenje i žalost za onoga koji pati? Je li moguće patiti i biti sretan? Ako je konačni cilj uništenje patnje da bismo mogli biti sretni, sreća bi na zemlji bila nemoguća, jer je nemoguće potpuno otkloniti bol. Dakle, kako ujediniti bol, slabosti i nemogućnosti da bi život bio uspješan? Kako voditi potpun i istinit život kad ga bol obustavlja?

2. Bol je misterij

Kad se dogodi neka bolna situacija, obično se odvijaju sljedeće etape: najprije negacija, zatim preispitivanje situacije i, nakon nekog vremena, borba između prihvatanja i odbijanja. Pogledajmo kako se odvijaju te etape.

Bolnu situaciju česti negiramo i kažemo: „To se nije dogodilo“ ili „Nije moguće da se to dogodilo meni.“ Kad je već nemoguće negirati jer se stvarnost suprotstavlja, javljaju se pitanja: „Zašto ova bolest?“ „Zašto smrt ovog mladića?“ „Zašto ova nesreća ili prirodna katastrofa?“ I ne pronalazimo odgovor na ovo egzistencijalno pitanje. Odugovlačenje samo donosi frustraciju. Ne postoji dovoljno uvjerljiv odgovor na uzrok boli. Ali ne možemo tamo ostaniti. Pitanje o razlogu je neizbježno i trebamo ga postavljati duže vrijeme. No to je slijepa ulica. Trebamo napraviti korak dalje. Ostaniti na negaciji bolne činjenice ili stalno propitkivati razlog – ništa ne nadvladava bol. Ljudsko biće je jedino biće koje može dati smisao onome što prividno nema.

Čovjek ima potrebu dati smisao svoj stvarnosti. Na pitanje „zašto“ trebalo bi uslijediti pitanje „radi čega“. Ali ovaj korak pretpostavlja prethodnu odluku. Kad se nalazimo ispred stvarnosti boli, potrebno je birati. Ili trajno žalimo kad ne možemo shvatiti razlog nekog bolnog događaja, što donosi gorčinu, ili prihvaćamo – iako ne razumijemo – da taj događaj ima neki dublji smisao. Viktor Frankl (1905. – 1997.), austrijski psihijatar i psihoterapeut

kaže: „Ako već nije u tvojim rukama da biraš situaciju koja će izazvati bol, uvijek ćeš moći birati način na koji ćeš se suočiti s patnjom.“

Prihvatanje boli omogućuje da ju ugradimo su sebe i tada je moguće živjeti u miru i radosti. Seoski župnik iz Bernanosa kaže ovako: „Prema meni, prava bola koja niče u čovjeku u prvom redu pripada Bogu. Pokušavam ju prihvatiti svojim poniznim srcem takvu kakva je; trudim se učiniti ju svojom i voljeti ju.“

Bol nas smješta pred misterij nečega što nam inače potpuno bježi. A pred misterijom najbolje je šutjeti i voljeti. Šutnja je najbolja reakcija na tuđu bol. Kad netko pati, čemu služe riječi. Često i usiljene, kojima ih se pokušava utješiti? Kad smo suočeni s boli, prvo i osnovno je šutnja, ne treba uzalud trošiti riječi, pa čak ni izgovoriti jednu jedinu ako ju potpuno ne osjećate, jer pred boli sve izgleda pogrešno. U tim je okolnostima najbolje pratiti šutnjom, biti uz onoga koji pati, pokušati prihvatiti njegovu bol i voljeti ga bez riječi.

Pred vlastitom patnjom najbolje je izraziti osjećaje (riječima, vikanjem, suzama) i predati ih Bogu. To su dva trenutka i dvije razine: onaj o osjećaju boli koji trebamo izvaditi iz svojega srca, izražavajući ga, a zatim taj osjećaj predati Gospodinu, prinijeti mu tu situaciju.

Najgore u bilo kakvoj bolnoj situaciji nije ona sama, već nemogućnost njezina prihvatanja. Postoje ljudi s teškim neizlječivim bolestima, majke koje su izgubile djecu, a žive sretne; ne zato što ih ta situacija ne boli, nego jer su ju prihvatile i dale joj novi smisao. Dakle, obožavanje misterija boli kreće najprije od njegova prepoznavanja, a zatim dolazi do prihvatanja i sjedinjenja.

3. Bol, kad se jednom prihvati, surađuje u ostvarenju i punini čovjeka

Kad se prihvaća neizbježna stvarnost patnje, pronalazimo njezine pozitivne strane. Mogli bismo reći da patnja nije dobra – jer nije ugodna i bolna je – ali dobro je propatiti jer nas to čini odraslijim i zrelijim ljudima, omogućuje nam da imamo više razumijevanja pred granicama drugih. Ciceron kaže: „Patnji dugujemo sve dobro što je u nama, sve što život čini srdačnim, pobožnost, hrabrost i vrline.“ Shakespeare bol vrednuje ovako: „Patnja budi duh, nesreća je put do osjećajnosti, a srce raste u žalosti.“

Svaka bol sa sobom donosi krizu koja, kad se nadvlada, omogućuje rast i sazrijevanje. Pomoću boli čovjek odrasta i sazrijeva, bol ga pročišćava, smješta ga u njegovu najdublju stvarnost. Patnja turpija naše srce i to jako boli, ali ono što nastaje kasnije je najrazumljivije srce, najposobnije za ljubav.

Prihvaćena patnja omogućuje razumijevanje ljudske slabosti. Potiče na solidarnost, poklanjanje života drugome i lišava razmišljanja samo o jednome. Onaj koji je patio bolje osjeća sućut od onoga koji nije imao to iskustvo. Zato je sam Bog želio ići putem boli. Bog je, u svome Sinu, Isusu Kristu, potpuno privatno našu bol da nas utješi:

Jer ovako veli Gospod: "Gle, ja dovedim spasenje k njemu kao rijeku, sjajno bogatstvo naroda kao nabujali potok. Vi ćete se na njemu napiti. Bit ćete nošeni na rukama, milovani na koljenima. Kao dječaka, kojega tješi mati njegova, tako ću vas ja tješiti. U Jerusalemu vi ćete se utješiti." (Izaija 66, 12-13)

Božje majčinsko srce, kao ova dobra majka koja više trpi zbog sina nego zbog sebe, svojom ljubavlju tješi izmučena sina, oslabljenog poteškoćama života.

4. Isusov križ Božji je odgovor na ljudske patnje

Stvarnost patnje je strašna za onoga koji želi da Bog spriječi patnju. Slavna optužba protiv Božjeg postojanja zbog stvarnosti patnje još uvijek postoji: Kako može postojati patnja ako postoji dobar i svemogućí Bog? Da je dobar, ne bi to dopustio, ili, s druge strane, ako to ne može spriječiti, onda je to znak da nije svemoguć.

Ali Bog koji je svemoguć i mogao bi otkloniti svu bol, to ne čini, ne zato što je zao, već prihvaća čovjekovu slobodnu volju, a kad se čovjek suočava s Bogom i udaljava se od Njega, već je otvorio vrata boli i smrti.

U ovakvoj situaciji, proizašloj iz ljudske slobode, Bog ne otklanja ono što je čovjek uzrokovao svojom slobodom. Ne želi ga ostaviti samoga, zbog toga i On prihvaća ono što mu ne odgovara. Njegovo poštovanje slobodne je toliko veliko da privlaća bol umjesto da ju otkloni. U Isusu Kristu Bog prihvaća cijelu ljudsku stvarnost – i buduću da bol odgovara stvarno postojećoj ljudskoj prirodi – On preuzima na sebe patnju onoga koji pati. To je smisao Muke: Isus Krist dijeli s nama našu bol i prati nas u njoj.

Dakle, koji je Božji odgovor na ljudsku patnju? Puštanje da Njegov Sin prođe isto što i mi, sve do sramotne smrti, poput roba. Blaženi umire kao prokletnik.

Koji je Božji odgovor na patnju Njegova Sina? Šutnja. Rekli bismo: „Bože, zašto ne učiniš nešto?“ Bog šuti. To je sramota. On je to mogao mogao ukloniti. Ali ne, nije to učinio. Zašto? Zašto je pustio svoga Sina da pati i umre? Zašto šuti kad u Getsemaniju Isus sa suzama u očima i krvavim znojem od muke moli milost, neka otkloni taj gorak kalež? To je Božji Misterij, Misterij patnje, Misterij čovjeka.

Promatranje Kristova lica probližava nas najparadoksalnijem aspektu njegova misterija, kao što se vidi u posljednji sat, sat Križa. Misterij u misteriju, pred kojim ljudsko biće mora kleknuti u obožavanju.

Pred nama se odvija scena agonije u masliniku. Isus, preplavljen vizijom onoga što ga čeka, Boga zaziva nježnim izrazim povjerenja: „Abba, Oče!“ Moli Ga, da, ako je moguće, uzme tu čašu od njega. (prema: Mc 14,36) Ali čini se da Otac ne želi čuti glas svoga Sina. Da čovjeku vrati Očevo lice, Isus nije samo prihvatio čovjekovo lice, već je i dobio teret – lice grijeha.

„Njega, koji nije poznao grijeha, učini za nas grijehom, da mi postanemo pravda Božja u njemu.“ (2 Kor 5, 21)

Nikad nećemo prestati upoznavati dubinu ovoga misterija. Sva je grubost u tom paradoksu iz kojeg izvire bola krik, prividno očajan, što ga izgovara Isus na križu: „Eloí, Eloí, ¿lema sabactaní?“ A to znači: „Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?“ (Mk 15,34) Je li moguće zamisliti veću patnju, gušću tamu?

Što se događa na Kalvariji? Tišina je, čuju se samo oni koji ispijavaju Isusa ili njegovih „sedam riječi“ na križu. U tim riječima je molitva – žaljenje onoga koji pati: „Oče, oprosti im, ne znaju što čine“; izdah kojim si daje oduška (čovjek je kao i mi): „Žedan sam“; obraća se Ocu: „Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio“, „Sve je ispunjeno“, „Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj“. No na križu također pokazuje svoju moć (i dalje je Bog): „Već danas ćete biti sa mnom u raj“, „Ženo, evo ti sina; sine, evo ti majke“. Ostalo je šutnja i, povrh svega, kad je umro, zemlja je uzdrhtala, zavjesa Svetišta se razdera na dvoje odozgo do dolje i samo se čuje iznemireni glas centuriona koji je stajao pred njim: „Uistinu taj čovjek bijaše Sin Božji.“ Isus tiho evangelizira u svojem zemaljskom životu i u svojoj smrti. Ne prestavši biti Sinom Božjim, on pokazuje svoju ljudsku stranu, u kojoj je želio biti što sličini nama, osim u grijehu. Teško nam je shvatiti zašto se Bog otkriva u ovoj slabosti.

5. Smisao Isusove smrti

Smrt Sina Božjega na križu je misterij. A kod misterija, kao što smo već ranije rekli, najbolji odgovor je promatranje i obožavanje istoga. Ne napredujemo ako se neprestano pitamo „Zašto?“. Ali da ako se pitamo: „Radi čega, s kojom namjerom je umro Isus?“

a) Slobodno i iz ljubavi

Isus slobodno prihvaća smrt. Radi čega? Da nas otkupi od grijeha. Ovo „radi čega“ ima puno dublji razlog: ljubav Očeva koja se iskazuje u Isusu Kristu:

„Isus je znao, da mu je došao čas, da ide s ovoga svijeta k Ocu. Tada on, koji je ljubio svoje, što su bili na svijetu, izrazi svoju ljubav do kraja“ (Iv 13, 1), jer „od ove ljubavi nitko veće nema, da tko život svoj položi za prijatelje svoje.“ (Iv 15, 13) Kako u muci, tako i u smrti, njegovo čovječanstvo postalo je slobodno i savršeno sredstvo božanske ljubavi koja želi spasenje čovjeka (prema: Hb 2, 10. 17-18; 4, 15; 5, 7-9). Zapravo, slobodno je prihvatio svoju muku i smrt iz ljubavi prema Ocu i ljudima koje Otac želi spasiti: „Nitko ne otima život od mene, nego ga ja sam od sebe polažem.“ (Iv 10, 18) Odavde dolazi uzvišena sloboda Sina Božjega kad se on sam uputio prema smrti (prema: Iv 18, 4-6; Mt 26, 53).

Isus prihvaća smrt, ne zato jer je ugodna, već da učini Volju Očevu, koji iz Ljubavi traži ovu konačnu predaju. Ovako to tumači moderni teolog:

Raspeće ne čuva ništa to pripada ovom svijetu; zbog toga Sotona, vladar ovoga svijeta nema nikakve vlasti nad Njim. Gospodin je bio lišen svega: svojih prava, časti i dostojanstva. Otet pravdi, sloboda ne, uistinu siromašan u Duhu, sva poniznost i poslušnost. Umro je za svijet, živi za Boga. Raspeće nam pokazuje da prava čovjekova svrha nije tjelesna uгода, ni vlast, ni bogatstvo, ni ljudska slava; čak ni zemaljska ljubav, dobročinstvo ni služenje čovječanstvu. Ta svrha je Bog, kojemu pripada cijelo naše biće, naša ljubav i naša snaga. Zbog toga, Raspeće je primjer našega pravoga zvanja: služenje božanskoj Ljubavi i poniznošću i poslušnošću ulazak u tu Ljubav.

Bog preuzima inicijativu opće otkupljujuće ljubavi, koja prethodi našim zaslugama: „U tome se sastoji ljubav: ne u tome što smo ljubili Boga, već u tome što je On ljubio nas i poslao nam svoga Sina kao žrtvu za naše grijeh“ (1 Iv 4, 10; prema: 4, 19). „A Bog pokazuje svoju ljubav k nama, što Krist, kad smo bili još grijешnici, umrije za nas.“ (Rim 5, 8)

Na Kristovu križu vidljive su dvije stvarnosti: Božja ljubav i zlo grijeha:

Križ se otkriva u svoj dubini i punini kao Milosrđe, kao vječna Božja ljubav prema grešnicima. Ali u isto vrijeme na pokazuje kako je strašno udaljavanje od Boga i grijeh, kad zbog toga Isus umire na križu. Bilo je potrebno djelo tako bezgranične i nevjerovatne ljubavi da se razbije led mržnje prema Bogu. Istovremeno je trebalo otkriti grijeh u svoj njegovoj zlobi. Kad je skinut s križa, svi su morali prepoznali težinu grijeha; ali su morali i priznati kako Bog ljubi.

b) Za sve i svakoga posebno

Učinkovitost Kristova otkupljenja odnosi se na sve ljude, ali na osoban način. „Jer kao što nepokornošću jednoga čovjeka mnogi postadoše grijешnici, tako će i pokornošću Jednoga mnogi postati pravednici.“ (Rim 5, 19)

Smisao koji je Isus dao smrti unaprijed je iskazao u trenutku ustanovljenja Euharistije: „Uzmitei jedite, ovo je Tijelo moje, koje će se predati za vas.“ Nijedna formula vjere Novoga zavjeta i Crkve ne kaže da je Isus umro „zbog grijeha Židova“; sve kažu da je „umro zbog naših grijeha“, odnosno, zbog grijeha svih ljudi.

Kolektiv „svi“ pretpostavlja da se odnosi na svakoga ponaosob. To nam ide u korist jer u tome svi zajednički sudjelujemo na nenatjecateljski način. Zbog toga, svaki čovjek može primiti milost Kristova otkupiteljskoh oprosta.

6. Križ je izvor života

Isus prihvaća sve ljudsko i zbog toga prihvaća patnju kao nešto što mora preuzeti na sebe da bi je čovjek bio oslobođen. Često smo zaokupljeni vlastitim problemima i vlastitom boli. Gledanjem Isusa na križu možemo pronaći utjehu i mir u proživljavanju naših patnji.

Zaokupljenost vlastitom boli uzrokuje frustraciju. Gledajući Kristov križ možemo izaći iz nje u pratnji Onoga koji je na sebe iz ljubavi preuzeo naše boli:

Što drugo pokazuje Božje milosrđe nego činjenicu da je On prihvatio našu bijedu? Koja ljubav može biti veća od Božje Riječi, od Boga, koji je za nas postao kao slaba trava na polju? Gospodine, što je čovjek da mu daješ toliku važnost, da se toliko brineš za njega? Dakle, neka razumije čovjek dokle se Bog brine za njega; neka razmišlja o onome što Bog misli o njemu i osjeća za njega. Čovječe, ne pitaj se više zašto moraš patiti; radije se pitaj zašto je patio On. Iz toga što je želio patiti za tebe možeš zaključiti koliko te cijeni; svojom poniznošću ti pokazuje veliku ljubav prema tebi. Što je manji bio u svojoj poniznosti, to je veću ljubav pokazao prema tebi, i što je više bio zaprepašten nama, to je više vrijedan naše ljubavi.

Takvo je iskustvo svetaca, koji su se ujedinili s Kristovim križem i tako pronašli puni smisao predaje.

a) U društvu svetaca i cijele Crkve

Sveti Pavao je na vlastitoj koži iskusio Isusov križ: „Razapet sam s Kristom; a ja živim, ali ne više ja, nego živi u meni Krist.“ (Gal 2, 19-20) „A mi propovijedamo Krista raspetoga: Židovima sablazan, poganima ludost, pozvanima pak - i Židovima i Grcima - Krista, Božju snagu i Božju mudrost... Jer ne htjedoh među vama znati što drugo osim Isusa Krista, i to raspetoga.“ (1 Kor 1, 23-24; 1 Kor 2, 2) Sve kazne koje pati u misiji proživljava s radošću, ujedinjen s Kristom.

Sveti Ignacije Antiohijski, biskup, jedan od prvih mučenika, dok su ga vodili u rimsku arenu da ga bace lavovima, pisao je kršćanskim zajednicama: „Dopustite mi da budem imitator muke moga Boga.“

Sveti Franjo Asiški, koji ima viziju i mislično iskustvo križa, na kojem dobiva pet rana, reći će: „Znam napamet razapetog Isusa Krista.“ Ova spoznaja stječe se gledajući raspelo, kao što je činio i sveti Toma Akvinski. To je razumijevajuća i intimna spoznaja. Ta je spoznaja plod ljubavi, dakle „ljubav uzrokuje spoznaju i vodi spoznaji“ (Platon).

Sveta Tereza od Kalkute kaže: „Naše patnje su Božji dobrohotni cjelov, poziva nas da se vratimo Njemu i da shvatimo da nismo mi ti koji kontroliramo naše živote, već je Bog taj koji ima svu kontrolu i možemo mu potpuno vjerovati.“

b) U križu je život i utjeha

Promatranje križa omogućuje nam da vidimo Kristovu smrt kao izvor života. Normalno je da se bojimo boli – to se dogodilo Isusu u masliniku – no kad se prihvati i usadi u sebe, što je potrebno za novi život, onda je bol plodna. Zato kaže sveta Tereza od Isusa: „U križu je život i utjeha, on sam je put u nebo.“

Križ je jedino sredstvo koje imamo da dođemo do Boga. Ono što nema znak križa, nije nebesko. Pušta se samo ono što ima taj znak. Svakog trenutka moramo se pitati jesu li naša djela dražesna kad ih suočimo s Križem. Samo su tada zakonita i okrenuta vječnosti, životu. Onaj tko ozbiljno ide putem Križa, promijenit će se iznutra, postat će zreliji, pun blagosti i slatkoće.

Mi ćemo biti Njemu nalik ako nosimo Križ za Njim. Ako preuzmemo dio boli, u čemu će nas Križ označiti, vidjet ćemo sve više i više kako nad nama sjaji Njegov misterij u najljepšem, pobjedničkom i sretnom obliku.

c) Spasenje se događa po križu

Krist je umro jednom i za sve, no dijelovi njegova tijela pate svakodnevno. Kristovo srce je kako veliki ocean u koji utječu sve rijeke i mora ljudske boli; njegovo Tijelo je kao ogroman mozaik u koji se smještaju sve čovjekove rane. Krist pati s boli cijelog čovječanstva, sa svakim čovjekom. Zbog toga samo On može dati smisao patnji.

Patnja ima smisla jer će biti korak potreban da se preobrazi naš život. Kruh se ne može podijeliti ako se prije toga ne podijeli, ne prelomi. Tako se ni mi ne možemo podijeliti, pokazati život koji nosimo u sebi i na koji smo pozvani ako se ne prelomimo, ako ne prihvatimo patnju zbog ljubavi. To je put k spasenju, uskrsnuću, življenje kao što je Isus proživio čovječstvo, bivanje osobe u potpunosti.

Bol, kao i posljedica naše vjernosti u radu za Evanđelje, izvor je života ako ga živimo ujedinjeno s Kristom. Sjeme koje umire, daje plod; onaj koji je uzdignut na križ, ima snagu kojom privlači sve prema sebi, proboden kopljem potiče vjeru svima koji ga gledaju.

Smrt nije konačna riječ. Krist je svojim uskrsnućem pobijedio moć grijeha i smrti. Značaj Isusove smrti osvjetljen je slavom uskrsnuća.

DODATNI TEKST: Predaje se smrti, slobodno prihvaćenom

BOŽJA RIJEČ

Gle, uspjeh će Sluga moj, podignut će se, uzvisit' i proslaviti! Kao što se mnogi užasnuse vidjevši ga - tako mu je lice bilo neljudski iznakaženo te obličjem više nije naličio na čovjeka - tako će on mnoge zadiviti narode i kraljevi će pred njim usta stisnuti videć' ono o čemu im nitko nije govorio, shvaćajući' ono o čemu nikad čuli nisu: „Tko da povjeruje u ono što nam je objavljeno, kome se otkri ruka Jahvina?“

Izrastao je pred njim poput izdanka, poput korijena iz zemlje sasušene. Ne bijaše na njem ljepote ni sjaja da bismo se u nj zagledali, ni ljupkosti da bi nam se svidio. Prezren bješe, odbačen od ljudi, čovjek boli, vičan patnjama, od kog svatko lice otklanja, prezren bješe, odvrnut. A on je naše bolesti

ponio, naše je boli na se uzeo, dok smo mi držali da ga Bog bije i ponižava. Za naše grijehе probodoše njega, za opačine naše njega satriješe. Na njega pade kazna - radi našeg mira, njegove nas rane iscijeliše. Poput ovaca svi smo lutali i svaki svojim putem je hodio. A Jahve je svalio na nj bezakonje nas sviју. Zlostaovljahu ga, a on puštaše, i nije otvorio usta svojih. K'o jagnje na klanje odvedoše ga; k'o ovca, nijema pred onima što je strižu, nije otvorio usta svojih. Silom ga se i sudom riješiše; tko se brine za njegovu sudbinu?

Da, iz zemlje živih ukloniše njega, za grijehе naroda njegova nasmrт ga izbiše. Ukop mu odrediše među zločincima, a grob njegov bi s bogatima, premda nije počinio nepravde nit' su mu usta laži izustila. Al' se Jahvi svidje da ga pritisne bolima. Žrtvuje li život svoj za naknadnicu, vidjet će potomstvo, produžiti sebi dane i Jahvina će se volja po njemu ispuniti. Zbog patnje duše svoje vidjet će svjetlost i nasititi se spoznajom njezinom. Sluga moj pravedni opravdat će mnoge i krivicu njihovu na sebe uzeti.

Zato ću mu mnoštvo dati u baštinu i s mogućnicima plijen će dijeliti, jer sam se ponudio na smrt i među zlikovce bio ubrojen, da grijehе mnogih ponese na sebi i da se zauzme za zločince.

(Izaija 52,13 - 53,12)

Ja sam pastir dobri. Pastir dobri život svoj polaže za ovce. Najamnik - koji nije pastir i nije vlasnik ovaca - kad vidi vuka gdje dolazi, ostavlja ovce i bježi, a vuk ih grabi i razgoni: najamnik je i nije mu do ovaca. Ja sam pastir dobri i poznajem svoje i mene poznaju moje, kao što mene poznaje Otac i ja poznajem Oca i život svoj polažem za ovce.

Imam i drugih ovaca, koje nisu iz ovog ovcinjaka. I njih treba da dovedem i glas će moj čuti i bit će jedno stado, jedan pastir. Zbog toga me i ljubi Otac što polažem život svoj da ga opet uzmem. Nitko mi ga ne oduzima, nego ja ga sam od sebe polažem. Vlast imam položiti ga, vlast imam opet uzeti ga. Tu zapovijed primih od Oca svoga.

(Ivan 10, 11-18)

Jer je riječ o križu ludost onima, koji propadaju, a nama, koji se spasavamo, sila Božja. Jer je pisano: „Uništiti ću mudrost mudrih i odbaciti ću razum razumnih.“ Gdje je mudrac? Gdje je književnik? Gdje je istraživač ovoga svijeta? Nije li učinio Bog mudrost ovoga svijeta ludošću?

Jer, kako u mudrosti Božjoj ne upozna svijet mudročću Boga, bila je Božja volja, da ludošću propovijedanja spasi one, koji vjeruju.

Jer i Židovi traže znake, i Grci traže mudrost; a mi propovijedamo Krista raspetoga, Židovima spotaknuće, a neznabošcima ludost, a onima, koji su pozvani, i Židovima i Grcima, Krista, Božju silu i Božju mudrost. Jer je „ludost“ Božja mudrija od ljudi! „Slabost“ je Božja jača od ljudi.

(1. Korinćanima 1, 18-25)

SVETI OCI

Gospodina su odveli kao janje na klanje, iako nije bio janje, i kao ovca je šutio, iako nije bio ovca: zapravo, ako te figure prenesemo u stvarnost, umjesto janjeta imamo Boga, a umjesto ovce imamo čovjeka, i u čovjeku Krista, koji sve sadrži.

(.)

Gospodin, bivajući Bogom, preuzeo je na sebe ljudsku prirodu: patio je za onoga koji je patio, bio je zatvoren kao i onaj koji je bio zarobljenik, osuđen umjesto krivca, pokopan za onoga koji je ležao u grobnici. I uskrsnuvši od mrtvih, glasno je viknuo: „Tko ima nešto protiv mene? Neka se približi. Ja sam onaj koji je oslobodio osuđenika, koji je oživio mrtvooga, ja sam izbavio iz grobnice onoga koji je već bio pokopan. Tko će se boriti protiv mene? Ja sam – kaže – Krist; onaj koji je pobijedio smrt, okovao neprijatelja, zgazio pakao, obuzdao jakoga, odveo čovjeka u najviše nebeske visine; ja, uistinu, koji sam Krist.

Dođite, dakle, svi vi ljudi koji okaljani zlom, primite oprost svojih grijeha. Jer ja sam vaš oprost, ja sam vaša Pasha spasenja, ja sam janje žrtvovano za vas, ja sam vaša bistra voda, vaš život, vaše uskrsnuće, vaše svjetlo, vaše spasenje i vaš kralj. Mogu vas odvesti do nebeskih vrhunaca, uskrisit ću vas i pokazati nebeskog Oca, uskrisit ću vas svojom desnicom.

(Meliton Sardski, Pashalna homilija, 2-7. 100-103)

KATEKIZAM KATOLIČKE CRKVE

Kristova smrt jedina je i konačna žrtva

613 *Kristova je smrt i vazmena žrtva što ostvaruje konačno otkupljenje ljudi (prema: 1 Kol 5, 7; Iv 8, 34-36) po Jaganjcu Božjem koji oduzima grijeha svijeta (Iv 1, 29) i ujedno žrtva Novoga saveza (prema: 1 Kol 11, 25) koja iznova uspostavlja zajedništvo čovjeka s Bogom pomirujući ga s njime krolju "koja se za mnoge prolijeva na otpuštenje grijehâ" (Mt 26,28).*

614 *Ta je Kristova žrtva jedina, ona dovršuje i nadilazi sve žrtve. Ponajprije, ona je dar samog Boga Oca: Otac predaje svoga Sina da nas pomiri sa sobom; istodobno je žrtva Sina Božjega postalog čovjekom, koji, slobodno i iz ljubavi, prikazuje svoj život Ocu u Duhu Svetomu, da daje zadovoljštinu za naš neposluh.*

Isus svojim posluhom nadomješta naš neposluh

615 *„Doista, kao što su neposluhom jednog čovjeka mnogi postali grešnici, tako će i posluhom Jednoga mnogi postati pravednici.“ (Rim 5,19). Svojim posluhom do smrti, Isus je uzeo mjesto Sluge patnika koji „žrtvuje (...) život svoj za naknadnicu“, dok nosi „grijeha mnogih“ koje on opravdava „uzimajući na sebe njihove krivice“. Isus je nadoknadio za naše krivnje i zadovoljio Ocu za naše grijeha.*

Naše udioništvo u žrtvi Kristovoj

618 Križ je jedina žrtva Krista, jedinog „posrednika između Boga i ljudi“ (1 Tim 2,5). A budući da se, u svojoj utjelovljenoj božanskoj Osobi, „na neki način sjedinio sa svakim čovjekom“, on „pruža svim ljudima, na način koji Bog poznaje, mogućnost da budu pridruženi vazmenom otajstvu“. On svoje učenike pozivlje da uzmu svoj križ i idu za njim, jer „on je trpio za nas, i ostavio nam primjer da idemo njegovim stopama“. On zaista hoće da svojoj otkupiteljskoj žrtvi pridruži one koji su njezini prvi korisnici. To se nadasve ostvaruje u osobi njegove Majke, prisnije nego itko drugi pridružene otajstvu njegove otkupiteljske patnje:

osim Križa nema drugih ljestava za uspon u nebo. (Sv. Ruža Limska, život)

SVJEDOČANSTVO

Ja sam Lourdes, fizički hendikepirana. Moj hendikep utječe na govor. Ne mogu govoriti ni hodati; zbog toga se moram koristiti invalidskim kolicima.

Puno vremena sam živjela tužna. Često sam se pitala koji je smisao mogega života i zašto se to dogodilo meni. Ovo sam si pitanje neprestano postavljala, a kušnja je bila teška. Godinama mi je jedini odgovor bilo svakodnevno jutarnje otkriće da sam uvijek na istom mjestu: vezana za kolica. Ponekad sam osjećala da više nema nade. Osjećala sam kao da nosim križ, ali bez olakšanja vjere.

Jednoga sam dana otkrila Isusa Krista i promijenio mi je život. Gospodin mi je svojom milošću pomogao skupiti snagu i krenuti dalje. Sada kada vidim druge bolesne mlade ljude uz sebe, mislim da je moj križ manji od njihovoga, i željela bih im pokazati kako sam ja pronašla Krista da preobrazu svoju bol u put nade, života i svetosti.

Vjera jača moj život. Svaki dan stavljam svoj život u Božje ruke. On mi daje snage. On mi uvijek pomaže da nadvladam teške trenutke i stavio je uz mene puno osoba koji me vole i potiču da s radošću nastavim svoj put vjere.

Sveti Oče: ja sam mlada djevojka kao i sve druge koje Vas prate ove večeri. Svjesna sam da imam hendikep, ali osjećam se korisnom i zbog toga sretnom. Znam da su moja kolica kao oltar u kojem se posvećujem, ali i prikazujem svoju bol i svoja ograničenja za Crkvu, za Vašu Svetost, za mlade i za spasenje svijeta.

Na svojem Križnom putu osjećam se ohrabrenom svjedočenjem Vaše Svetosti, koji također na svojim leđima nosite križ bolesti i fizičkih ograničenja, i osim toga, bol i patnju cijeloga čovječanstva. Hvala Vam, Sveti Oče, što ste tako dobar primjer!

(LOURDES CUNÍ, Svjedočenje pred Slugom Božjim Ivanom Pavlom II. u zračnoj luci Cuatro Vientos 3. svibnja 2003.)

MOLITVA

Pastiru, koji si me svojim nježnim zviždukom
probudio iz dubokog sna;
Ti, koji si učinio štap od ovog drveta
prema kojem pružaš svoje moćne ruke,
vrati mojoj vjeri oči pobožne,
jer priznajem te za svoju ljubav i gospodara
i trudim se pratiti
tvoje slatke zvižduke i tvoja prekrasna stopala.

Čuj, Pastiru, koji umireš zbog ljubavi,
neka te ne prestraši grozota mojih grijeha,
budući da si prijatelj izmorenih,
pričekaj i poslušaj moje nevolje;
ali, zašto ti kažem da me čekaš
kad su ti stopala pribijena čavlima?

Neće me pomaknuti, Bože moj, da te volim,
nebo što si mi obećao;
neće me pomaknuti ni tako strašan pakao,
da te prestanem vrijeđati.

Ti me pomičeš, Gospodine; pomakni me
kad te vidim pribijenog na križ i ismijanog;
pomakni me kad vidim tvoje ranjeno tijelo;
neka me pomaknu tvoje uvrede i tvoja smrt.

Na kraju, neka me pomakne tvoja ljubav,
i to tako da, čak i da nema neba, da te ljubim,
čak i da nema pakla, da te se bojim.

Ne trebaš mi dati jer te volim;
čak i da ne čekam ono što čekam,
volio bih te isto kao što te volim.